

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 30. marca 2010 (12.04)
(OR. en)**

8157/10

**Medziinštitucionálny spis:
2010/0065 (COD)**

**DROIPEN 30
MIGR 36**

NÁVRH

Od:	Európska komisia
Dátum:	29. marec 2010
Predmet:	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV

Delegáciám v prílohe zasielame návrh Komisie, ktorý Pierrovi de BOISSIEUOVI, generálnemu tajomníkovi Rady Európskej únie, so sprievodným listom predložil Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ.

Príloha: KOM(2010)95 v konečnom znení

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 29.3.2010
KOM(2010)95 v konečnom znení
2010/0065 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, ktorou sa
zrušuje rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

1.1. Dôvody a ciele návrhu

Obchodovanie s ľuďmi sa považuje v celosvetovom meradle za jeden z najzávažnejších druhov zločinov, predstavuje závažné porušovanie ľudských práv, modernú formu otroctva a mimoriadne výnosné podnikanie pre organizovaný zločin. Zahŕňa zlákanie, presun alebo prijatie osôb vykonávané metódami vydierania, klamstva alebo zneužitia, a to na účely vykorisťovania vrátane sexuálneho alebo pracovného vykorisťovania, nútenej práce, domáceho nevoľníctva alebo iných foriem vykorisťovania vrátane odberu orgánov.

Reakcia na obchodovanie s ľuďmi preto musí byť rozhodná a zameraná rovnako na prevenciu a stíhanie zločinu, ako aj na ochranu jeho obetí.

1.2. Všeobecný kontext

Niektoré členské štáty sú hlavnými cieľovými krajinami obchodovania s ľuďmi prichádzajúcimi z krajín mimo EÚ. Okrem toho sú dôkazy aj o tokoch obchodovania s ľuďmi vnútri EÚ. Z dostupných údajov možno odôvodnene predpokladať, že sa každoročne niekoľko stotisíc ľudí stáva predmetom obchodovania s ľuďmi smerom do EÚ alebo vnútri EÚ.

Sociálna zraniteľnosť je podľa všetkého hlavnou a základnou príčinou obchodovania s ľuďmi. Zraniteľnosť má svoj pôvod v hospodárskych a sociálnych faktoroch, akými sú bieda, diskriminácia na základe pohlavia, ozbrojené konflikty, domáce násilie, nefunkčné rodiny; príčinou môžu byť aj osobné okolnosti, napríklad vek alebo zdravotný stav, či zdravotné postihnutie. Túto zraniteľnosť využívajú siete medzinárodného organizovaného zločinu na umožnenie migrácie a následne závažným spôsobom vykorisťujú ľudí s použitím násilia, hrozieb, vydierania alebo rôznych foriem zneužívania, napríklad zadlžovania. Skutočnosťou zostáva, že hlavným motívom tejto činnosti sú vysoké zisky, ktoré prináša. Dopyt po sexuálnych službách a lacná pracovná sila pôsobia v tomto smere ako súbežné motivačné faktory.

1.3. Existujúce ustanovenia v oblasti návrhu

Dohovor OSN o právach dieťaťa, prijatý v roku 1989 sa usiluje chrániť deti pred všetkými formami sexuálneho vykorisťovania a sexuálneho zneužívania. Táto povinnosť je rozšírená aj na sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie detí v spojitosti s obchodovaním s ľuďmi.

V roku 2000 OSN schválila Protokol o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, jeho potláčaní a trestaní, ktorým sa dopĺňa Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Protokol bol prvým komplexným medzinárodným nástrojom, ktorý sa zaoberal obchodovaním s ľuďmi. Do marca 2009 protokol ratifikovalo 24 členských štátov EÚ a zostávajúce 3 ho podpísali. Európske spoločenstvo protokol podpísalo a schválilo.

Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi poskytuje komplexný a zosúladený rámec zahŕňajúci prevenciu, spoluprácu medzi rôznymi účastníkmi, ochranu a pomoc obetiam a povinnosť zabezpečiť, aby sa obchodovanie s ľuďmi považovalo za trestný čin. Realizácia

týchto opatrení by priniesla významné zlepšenia. Dohovor ratifikovalo 16 členských štátov EÚ. Ďalších 10 ho podpísalo a v súčasnosti prechádzajú procesom ratifikácie.

Rámcové rozhodnutie o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (RR) bolo prijaté 19. júla 2002 ako odpoveď na všeobecne pociťovanú potrebu riešiť závažnú trestnú činnosť spočívajúcu v obchodovaní s ľuďmi na úrovni EÚ. Správu o implementácii RR prijala Komisia v máji 2006.

Smernica 2004/81/ES zabezpečuje pre obeť, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, pomoc a status osoby s povolením na pobyt. Komisia v priebehu roku 2010 podá správu o implementácii smernice 2004/81/ES a zväží potrebu vhodných opatrení na ďalšie posilnenie ochrany, ktorú obetiam ponúkajú členské štáty.

1.4. Súlad s ostatnými politikami a cieľmi Únie

Boj proti všetkým formám násilia založeného na rodovej príslušnosti vrátane obchodovania s ľuďmi je neoddeliteľnou súčasťou záväzku prijatého Komisiou v rámci plánu uplatňovania rovnosti žien a mužov¹. Boj proti obchodovaniu s deťmi je takisto zahrnutý v stratégii v oblasti práv dieťaťa². Cieľ bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi a pomáhať obetiam je v súlade s ustanoveniami obsiahnutými v rámcovom rozhodnutí Rady 2001/220/SVV o postavení obetí v trestnom konaní³ a smernici Rady 2004/81/ES o povoleniach na pobyt⁴, ktorá sa zaoberá otázkami prisťahovalectva a vzťahuje sa výlučne na štátnych príslušníkov tretích krajín. Všetky ustanovenia zahrnuté do tejto smernice platia v rozsahu, v akom vyššie uvedená smernica túto problematiku neupravuje. Cieľ bojovať proti obchodovaniu s ľuďmi je takisto v súlade so smernicou Rady 2004/80/ES o odškodňovaní obetí trestných činov, ktorej cieľom je uľahčiť prístup k odškodňovaniu v cezhraničných situáciách⁵ a s rámcovým rozhodnutím Rady 2008/841/SVV o boji proti organizovanému zločinu⁶. Obchodovanie s ľuďmi je na zozname trestných činov, ktoré sú dôvodom na vydávanie osôb na základe európskeho zatykača v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV o európskom zatykači⁷. Uvedené ciele sú plne v súlade s týmito nástrojmi, ako aj s Dohovorom Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a s mandátmi Europolu a Eurojustu.

Akékoľvek konanie EÚ v tejto oblasti musí rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie (Charta EÚ) a v Dohovore o ochrane

¹ Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Plán uplatňovania rovnosti žien a mužov 2006 – 2010, SEK(2006) 275, KOM(2006) 92.

² Oznámenie Komisie – K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa – SEK(2006) 888, SEK(2006) 889, KOM(2006) 367.

³ Rámcové rozhodnutie Rady z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/SVV) (Ú. v. ES L 82, 22.3.2001, s.1).

⁴ Smernica Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi, alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 85).

⁵ Smernica Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 15).

⁶ Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42).

⁷ Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002).

ľudských práv a základných slobôd (EDLP). Pri implementácii právnych predpisov Únie musia členské štáty takisto konať v súlade s týmito právami a zásadami.

Predkladaný návrh bol predmetom hĺbkového skúmania s cieľom zabezpečiť, aby jeho ustanovenia plne zohľadňovali základné práva, konkrétne ľudskú dôstojnosť, zákaz týrania alebo neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, zákaz otroctva a nútenej práce, práva dieťaťa, právo na slobodu a bezpečnosť, slobodu prejavu a informácií, ochranu osobných údajov, právo na účinné prostriedky nápravy a na spravodlivý proces a zásady zákonnosti a úmernosti trestov k trestným činom.

Osobitná pozornosť sa venovala článku 5 ods. 3 Charty EÚ, ktorý výslovne zakazuje obchodovanie s ľuďmi. Okrem toho bol predmetom pozornosti aj článok 24 Charty EÚ, keďže obeťami obchodovania s ľuďmi sú v mnohých prípadoch deti. Ustanovenia o poskytovaní ochrany a pomoci obetiam majú priaznivý dosah na základné práva. Právo na ochranu proti otroctvu, nútenej práci a domácejmu nevoľníctvu potvrdil aj Európsky súd pre ľudské práva. Právo obete na dôkladné, nestranné, účinné a rýchle vyšetrovanie je zahrnuté takisto a účinne by sa uplatňovalo, ak by sa obeti pripisovala významnejšia úloha v trestnom konaní.

K prípadnému negatívnemu dosahu vyplývajúcejmu z posilnenia úlohy obete v trestnom konaní by mohlo dôjsť, ak by táto posilnená úloha mohla ohroziť procedurálne práva odporcu, najmä pokiaľ ide o právo na spravodlivý proces (článok 47 Charty EÚ) a právo na obhajobu (článok 48 Charty EÚ). Európsky súd pre ľudské práva však určil jasné zásady pre zosúladenie príslušných práv obžalovaného a obete. Preto návrh legislatívneho textu, ktorý je základom pre správnu implementáciu zo strany členských štátov, bol vypracovaný veľmi starostlivo a zabezpečuje súlad s právami týkajúcimi sa obhajoby.

V prípade potreby možno vhodným spôsobom využiť možnosti financovania dostupné na úrovni Európskej únie na podporu úsilia členských štátov o dosiahnutie súladu s požiadavkami tejto smernice.

2. KONZULTÁCIE SO ZAJAINTERESOVANÝMI STRANAMI A HODNOTENIE VPLYVU

2.1. Konzultácie so zainteresovanými stranami

2.1.1. Konzultačné metódy, hlavné cieľové odvetvia a všeobecný profil konzultovaných strán

Na základe požiadavky Rady na vyhodnotenie implementácie plánu EÚ⁸ Komisia v decembri 2007 rozoslala členským štátom dotazník. Odpovedalo 23 členských štátov a Nórsko. Výsledky sa využili v pracovnom dokumente Komisie schválenom 17. októbra 2008⁹.

Uskutočnili sa tri konzultačné stretnutia zamerané na prípravu návrhu znenia posúdenia vplyvu. Dňa 2. a 3. októbra 2008 sa stretla skupina expertov pre oblasť obchodovania s ľuďmi a po rozsiahlej diskusii vydala písomné stanovisko. Dňa 7. októbra 2008 sa uskutočnilo

⁸ Plán EÚ osvedčených postupov, noriem a spôsobov práce pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a jeho predchádzanie – dokument Rady (Ú. v. EÚ C 311, 9.12.2005).

⁹ Hodnotenie a monitorovanie vykonávania plánu EÚ osvedčených postupov, noriem a spôsobov práce pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a jeho predchádzanie – KOM(2008) 657.

konzultačné stretnutie s expertmi z rôznych pracovísk vrátane vlád, subjektov presadzovania práva, mimovládnych organizácií a univerzít. Účastníci boli potom vyzvaní, aby zaslali písomné pripomienky a viacerí experti tak urobili. Dňa 17. októbra 2008 sa uskutočnilo stretnutie so zástupcami členských štátov.

2.1.2. Zhrnutie názorov a spôsoby, akými sa zohľadňujú

- Skupina expertov Komisie pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi vo svojom písomnom stanovisku ako základný princíp označila potrebu vhodného právneho rámca v každej krajine – potrebu, aby ľudské práva boli otázkou prvoradého významu, ako aj cieľ prijať holistický, koordinovaný a integrovaný prístup na prepojenie vládnych politík týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi s migračnými politikami, rešpektovať práva detí, podporovať prieskum v otázke obchodovania s ľuďmi a monitorovať dosah politík zameraných proti obchodovaniu s ľuďmi.
- Mnohé zainteresované strany sa zhodli na potrebe osobitných predpisov zameraných na posilnenie vyšetrovania a trestného stíhania. Všeobecne sa zdôrazňovala rozhodujúca úloha pomocných opatrení.
- Otázka zavedenia osobitnej povinnosti trestne stíhať klientov vedome využívajúcich sexuálne služby osoby, ktorá bola objektom obchodovania s ľuďmi, vyvolala rozporné reakcie zainteresovaných strán. Viaceré členské štáty podotkli, že takéto ustanovenie by nemalo byť záväzné.

2.2. Získavanie a využívanie expertízy

Externá expertíza nebola potrebná.

2.3. Hodnotenie vplyvu SEK(2009) 358 a zhrnutie hodnotenia vplyvu SEK(2009) 359

V súvislosti s predchádzajúcim návrhom rámcového rozhodnutia z 25. marca 2009 sa posudzovali rozličné možnosti politiky zamerané na účinnejšie dosahovanie cieľov týkajúcich sa predchádzania obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nemu, ako aj na lepšiu ochranu obetí.

- Politická možnosť 1: žiadne nové opatrenia EÚ

EÚ by nepristúpila k žiadnemu opatreniu na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, pričom by členské štáty mohli pokračovať v procese podpisovania a ratifikácie Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

- Politická možnosť 2: nelegislatívne opatrenia

Rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV by nebolo novelizované. Nelegislatívne opatrenia by sa mohli zaviesť v oblasti programov na ochranu obetí, monitorovania, preventívnych opatrení v krajinách určenia, preventívnych opatrení v krajinách pôvodu, vzdelávania a spolupráce pri presadzovaní práva.

- Politická možnosť 3: nové právne predpisy zamerané na trestné stíhanie, podporu obetí, prevenciu a monitorovanie

Prijal by sa nový legislatívny akt, do ktorého by boli začlenené ustanovenia existujúceho RR spolu s niektorými ustanoveniami Dohovoru Rady Európy a ďalšími prvkami. Nové RR by

obsahovalo predovšetkým ustanovenia týkajúce sa trestného práva hmotného, súdnej právomoci a trestného stíhania, práv obetí v trestnom konaní, pomoci obetiam, ako aj osobitné ochranné opatrenia pre deti a ustanovenia o prevencii a monitorovaní.

- Politická možnosť 4: nové právne predpisy (ako v možnosti 3) + nelegislatívne opatrenia (ako v možnosti 2)
 - Prijal by sa nový legislatívny akt, do ktorého by sa začlenilo existujúce RR a ktorý by obsahoval aj nové ustanovenia. Nov legislatívny akt by sa doplnil nelegislatívnymi opatreniami, najmä opatreniami uvedenými v možnosti 2.
 - Na základe analýzy hospodárskych vplyvov, sociálnych vplyvov a vplyvov na základné práva predstavujú možnosti 3 a 4 najlepší prístup k problematike a mali by dosiahnuť určené ciele v plnom rozsahu. Uprednostňovanou možnosťou by bola možnosť 4.
 - V súvislosti s predchádzajúcim návrhom rámcového rozhodnutia z 25. marca 2009 o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí Komisia vykonala hodnotenie vplyvu, ktoré primerane platí aj pre potreby tohto návrhu smernice. Keďže návrh smernice spomínaný v tejto dôvodovej správe je čo do obsahu v zásade totožný s predchádzajúcim návrhom rámcového rozhodnutia, má sa za to, že existujúce hodnotenie vplyvu možno považovať za platné aj pre potreby nového návrhu. Správu o hodnotení vplyvu možno nájsť na:
http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2009_en.htm#jls.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

3.1. Zhrnutie navrhovaného opatrenia

Nová smernica by okrem ustanovení súčasne platného RR zahŕňala tieto nové prvky:

3.1.1. Ustanovenia trestného práva hmotného

- vymedzenie pojmov,
- príťažujúce okolnosti a tresty,
- neuplatňovanie trestov voči obeti.

3.1.2. Právomoc a trestné stíhanie

- širšie a väčšie záväzné pravidlo exteritoriálnej súdnej právomoci,
- nástroje vyšetrovania.

3.1.3. Pomoc a podpora obetiam

- ustanovenie mechanizmov na včasnú identifikáciu obetí a zabezpečenie včasnej pomoci pre ne,
- zabezpečenie určitého štandardu pomoci vrátane prístupu k nevyhnutnému lekárskeму ošetrovaniu, poradenstvu a psychologickéj pomoci,
- osobitné opatrenia pre deti.

3.1.4. *Ochrana obetí pri trestnom konaní*

- osobitné zaobchádzanie s cieľom predísť sekundárnej viktimizácii,
- ochrana na základe vykonaného posúdenia rizika,
- právne poradenstvo a právne zastupovanie, a to aj pri uplatňovaní nároku na odškodnenie.

3.1.5. *Prevencia*

- opatrenie zamerané na znižovanie dopytu po sexuálnych službách a lacnej práci,
- vzdelávanie,
- trestnoprávne postihovanie používateľov služieb vyžadovaných od určitej osoby, ak je používateľovi známe, že táto osoba bola objektom obchodovania s ľuďmi.

3.1.6. *Monitorovanie*

- ustanovenie národných spravodajcov alebo rovnocenných mechanizmov.

3.2. **Pridaná hodnota návrhu v porovnaní s Dohovorom Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi z roku 2005**

Návrh sa opiera o Dohovor Rady Európy a preberá rovnaký holistický prístup vrátane prevencie, trestného stíhania, ochrany obetí a monitorovania. Okrem toho obsahuje tieto hlavné prvky predstavujúce pridanú hodnotu:

- presnú výšku trestov prispôbených závažnosti trestných činov (článok 4),
- širšie poňaté a väčšie záväzné pravidlo exteritoriálnej súdnej právomoci, ktorá zaväzuje členské štáty trestne stíhať vlastných štátnych príslušníkov a osoby s obvyklým pobytom v danom štáte, ktoré sa dopustili trestného činu obchodovania s ľuďmi mimo územia daného členského štátu (článok 9),
- širší rozsah pôsobnosti ustanovenia o neuplatňovaní postihov voči obetiam za ich zapojenie do trestnej činnosti v prípade akýchkoľvek nezákonných prostriedkov použitých pašerákmi (článok 6),
- vyššiu úroveň pomoci pre obeť, najmä pokiaľ ide o lekárske ošetrovanie (článok 10),
- osobitné ochranné opatrenia pre deti, ktoré sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi (články 12 – 14),
- začlenenie ustanovení s podobným obsahom do *acquis* EÚ prinesie okrem toho aj výhody spojené so silnejšou väzbou vytváranou právnym poriadkom EÚ, konkrétne okamžité nadobudnutie účinnosti a monitorovanie implementácie.

3.3. **Právny základ**

Článok 82 ods. 2 a článok 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

4. ZÁSADA SUBSIDIARITY

Ciele návrhu nie je možné uspokojivo dosiahnuť výlučne na úrovni jednotlivých členských štátov, a to z dôvodov uvedených ďalej.

Boj proti obchodovaniu s ľuďmi si vyžaduje koordinované úsilie členských štátov, ako aj spoluprácu na medzinárodnej úrovni, aby sa dosiahli vytýčené ciele. Rozdiely v právnej úprave v rôznych členských štátoch bránia koordinovanému úsiliu a brzdia presadzovanie práva a justičnú spoluprácu na medzinárodnej úrovni.

Ciele návrhu sa lepšie dosiahnu pomocou opatrení na úrovni Európskej únie z dôvodov uvedených ďalej.

Návrh zosúladí trestné právo hmotné a procesné pravidlá členských štátov vo väčšej miere než súčasné RR. Bude to mať priaznivý vplyv na presadzovanie práva a justičnú spoluprácu na medzinárodnej úrovni, ako aj na ochranu a pomoc poskytované obetiam. Návrh je preto v súlade so zásadou subsidiarity.

5. ZÁSADA PROPORCIONALITY

Predkladaný návrh je v súlade so zásadou proporcionality v tom zmysle, že sa obmedzuje na minimum, ktoré je nevyhnutné na dosiahnutie stanovených cieľov na európskej úrovni a neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

6. VÝBER NÁSTROJOV

Navrhovaný nástroj: smernica.

Na zlepšenie spolupráce v trestných veciach v rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi je potrebná aproximácia zákonov a iných právnych predpisov členských štátov v oblasti trestného práva. Zmluva na tento konkrétny účel stanovuje výlučne prijatie smerníc.

7. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet EÚ.

8. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

8.1. Zrušenie platných právnych predpisov

Prijatím návrhu sa zrušia súčasné platné právne predpisy.

8.2. Územná pôsobnosť

Tento návrh je určený členským štátom. Uplatňovanie výslednej smernice vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu, Írsku a Dánsku sa určí v súlade s ustanoveniami protokolov (č. 21) a (č. 22), ktoré sú pripojené k Zmluve o fungovaní Európskej únie.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, ktorou sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 2 a článok 83 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹⁰,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov¹¹,

po predložení návrhu právneho predpisu parlamentom jednotlivých štátov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný trestný čin, páchaný často v rámci organizovaného zločinu, ako aj závažné porušenie ľudských práv, pričom Charta základných práv Európskej únie ho výslovne zakazuje.
- (2) Európska únia je odhodlaná predchádzať obchodovaniu s ľuďmi a bojovať proti nemu, ako aj chrániť práva osôb, ktoré sa stali predmetom takéhoto obchodovania. Na tento účel bolo prijaté rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV z 19. júla 2002 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi¹² a Plán EÚ osvedčených postupov, noriem a spôsobov práce pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a jeho predchádzanie (2005/C 311/01)¹³. EÚ zároveň vykonáva aj opatrenia v krajinách mimo EÚ, odkiaľ obeť pochádzajú, alebo cez ktoré sa uskutočňuje ich presun, pričom sa osobitne zameriava na zvýšenie informovanosti, zníženie zraniteľnosti, podporu a pomoc obetiam, na boj proti prvotným príčinám obchodovania s ľuďmi a podporuje jednotlivé krajiny pri tvorbe vhodných právnych predpisov proti obchodovaniu s ľuďmi. Koordinácia stíhania prípadov obchodovania s ľuďmi bude okrem toho uľahčená prijatím rámcového

¹⁰ Ú. v. EÚ C , , s. .

¹¹ Ú. v. EÚ C , , s. .

¹² Ú. v. ES L 203, 1.8.2002, s. 1.

¹³ Ú. v. EÚ C 311, 9.12.2005, s. 1.

rozhodnutia Rady 2009/948/SVV o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní¹⁴.

- (3) Touto smernicou sa prijíma integrovaný a holistický prístup k boju proti obchodovaniu s ľuďmi. Hlavnými cieľmi tejto smernice sú dôslednejšia prevencia a stíhanie, ako aj ochrana práv obetí. Deti sú zraniteľnejšie a preto sú vystavené väčšiemu riziku, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi. Ustanovenia tejto smernice by sa mali uplatňovať s osobitným zreteľom na najlepší záujem dieťaťa v súlade s Chartou základných práv Európskej únie a Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa¹⁵.
- (4) Protokol Organizácie Spojených národov z roku 2000 o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, jeho potláčaniu a trestaní, ktorým sa dopĺňa Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu¹⁶ a Dohovor Rady Európy z roku 2005 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi¹⁷ predstavujú rozhodujúce kroky v procese rozšírenia medzinárodnej spolupráce zameranej proti obchodovaniu s ľuďmi.
- (5) S cieľom reagovať na najnovšie trendy vývoja v obchodovaní s ľuďmi táto smernica zavádza v porovnaní s rámcovým rozhodnutím 202/629/SVV širšie poňatie toho, čo by sa malo považovať za obchodovanie s ľuďmi, preto zahŕňa aj ďalšie formy vykorisťovania. V kontexte tejto smernice by sa nútené žobranie malo považovať za formu nútenej práce alebo služby, ako sa vymedzuje v Dohovore MOP č. 29 z 29. júna 1930 o nútenej alebo povinnej práci. Z tohto dôvodu sa využívanie na žobranie zahŕňa do vymedzenia pojmu obchodovania s ľuďmi, len ak sú prítomné všetky prvky nútenej práce alebo služby. Na základe príslušnej judikatúry by sa platnosť prípadného súhlasu s vykonávaním takejto služby mala posudzovať individuálne v každom jednotlivom prípade. V prípade dieťaťa by sa však prípadný súhlas nikdy nemal považovať za platný. Pojem „využívanie na trestnú činnosť“ by sa mal chápať ako využívanie osoby na páchanie takých trestných činov, ako sú okrem iného vreckové krádeže, krádeže v obchodoch a iná podobná činnosť, ktorá je trestná a s ktorou súvisí finančný prospech. Táto definícia zahŕňa aj obchodovanie s ľuďmi na účely odberu orgánov, ktoré môže byť spojené s obchodovaním s ľudskými orgánmi a predstavuje závažné porušenie ľudskej dôstojnosti a fyzickej integrity.
- (6) Trestné sadzby stanovené v tejto smernici odrážajú znepokojenie, ktoré v členských štátoch rastie v súvislosti s nárastom obchodovania s ľuďmi. Vzhľadom na to, že ide o závažný trestný čin, touto smernicou by sa mala zabezpečiť ďalšia harmonizácia a vyššie trestné sadzby v rámci EÚ. V prípade, keď bol skutok spáchaný za určitých okolností, napríklad voči obzvlášť zraniteľnej obeť, by mal byť trest prísnejší. V zmysle tejto smernice patria k obzvlášť zraniteľným osobám prinajmenšom všetky

¹⁴ Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42.

¹⁵ Dohovor Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa, prijatý a otvorený na podpis, ratifikáciu a pristúpenie na základe rezolúcie Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 44/25 z 20. novembra 1989.

¹⁶ Protokol Organizácie Spojených národov o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, jeho potláčaniu a trestaní, ktorým sa dopĺňa Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, uzavretý v Palerme v roku 2000.

¹⁷ Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, uzavretý vo Varšave 16.5.2005, séria zmlúv Rady Európy č. 197.

deti, ako aj dospelé osoby, ktoré boli v čase spáchania trestného činu obzvlášť zraniteľné z dôvodu tehotenstva, zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia. V prípade obzvlášť závažných skutkov, napríklad ak bol ohrozený život obete alebo skutok zahŕňal hrubé násilie, alebo spôsobil obeti obzvlášť závažnú ujmu, by sa to malo zohľadniť osobitne prísny trestom. Ak sa v súvislosti s touto smernicou odkazuje na odovzdanie, musí sa tento odkaz vykladať v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi¹⁸.

- (7) Obete obchodovania s ľuďmi by v súlade so základnými zásadami právnych systémov príslušných členských štátov mali byť chránené pred trestným stíhaním alebo trestom za trestnú činnosť, ako je napr. používanie falošných dokumentov, alebo trestné činy klasifikované v právnom predpise pod pojmom prostitúcie alebo prisťahovalectva, ak k páchaniu tejto trestnej činnosti boli prinútené v priamej súvislosti s tým, že boli predmetom obchodovania s ľuďmi. Cieľom takejto ochrany je zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv obetí, zabrániť ich ďalšej viktimizácii a motivovať ich, aby vystupovali ako svedkovia v trestnom konaní proti páchatelom. Touto ochranou sa nevylučuje trestné stíhanie alebo trest za trestné činy, ktoré osoba spáchala dobrovoľne alebo ktorých sa dobrovoľne zúčastnila.
- (8) V záujme toho, aby vyšetrovanie a stíhanie trestných činov súvisiacich s obchodovaním s ľuďmi bolo úspešné, by ich začatie nemalo závisieť od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete trestného činu. Trestné stíhanie by malo byť možné ešte dostatočne dlhý čas po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť. Príslušníci orgánov presadzovania práva a prokurátori by mali absolvovať vhodnú odbornú prípravu, okrem iného s cieľom zlepšiť presadzovanie práva a justičnú spoluprácu na medzinárodnej úrovni. Subjekty zodpovedné za vyšetrovanie a trestné stíhanie takýchto trestných činov by mali mať k dispozícii vyšetrovacie nástroje, ktoré sa používajú v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti, napríklad sledovanie korešpondencie a odpočúvanie, tajné sledovanie vrátane elektronického sledovania, monitorovanie bankových účtov alebo iné finančné vyšetrovanie.
- (9) S cieľom zabezpečiť účinné trestné stíhanie medzinárodných zločineckých skupín, ktorých centrum aktivít sa nachádza v niektorom členskom štáte a ktoré obchodujú s ľuďmi v tretích krajinách, by sa mala stanoviť súdna príslušnosť vo veci obchodovania s ľuďmi, pokiaľ páchatel je štátnym príslušníkom alebo má obvyklý pobyt na území tohto členského štátu a trestná činnosť sa pácha mimo územia tohto členského štátu. Podobne by sa mala stanoviť súdna príslušnosť pre prípady, keď obeť je štátnym príslušníkom členského štátu alebo tam má obvyklý pobyt, alebo keď trestná činnosť sa pácha v prospech právnickej osoby usadenej na území tohto členského štátu, pričom samotná trestná činnosť sa v oboch prípadoch pácha mimo územia tohto štátu.
- (10) Zatiaľ čo v smernici Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi, alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne

¹⁸

Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1.

prist'ahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi¹⁹, sa ustanovuje vydávanie povolení na pobyt obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, a v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov²⁰ sa upravuje uplatňovanie práva občanov Únie a ich rodín voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov vrátane ochrany pred vyhostením, v tejto smernici sa zavádzajú osobitné ochranné opatrenia vo vzťahu k akýmkoľvek obetiam obchodovania s ľuďmi. V dôsledku toho sa táto smernica nezaoberá podmienkami ich pobytu na území členských štátov.

- (11) Je potrebné, aby obeť obchodovania s ľuďmi mohli účinne uplatňovať svoje práva. Z tohto dôvodu by sa im mala poskytovať pomoc a podpora v čase pred trestným konaním, počas jeho trvania a určitý primeraný čas aj po jeho skončení. Aby pomoc a podpora boli účinné, je nevyhnutné, aby sa poskytovali na základe dostatočnej informovanosti a obojstranného súhlasu, aby sa zabezpečilo, že obeť bude súhlasiť napríklad s opatreniami na zistenie chorôb alebo s inými dôležitými podpornými opatreniami. Poskytnutá pomoc a podpora by mali zahŕňať minimálne základný súbor opatrení, ktoré sú nevyhnutné, aby sa obeť mohla zotaviť a uniknúť páchatel'om. Praktické vykonávanie takýchto opatrení na základe individuálneho posúdenia v súlade s vnútroštátnymi postupmi by malo zohľadňovať podmienky a potreby dotknutej osoby. Osobe by sa mala poskytnúť pomoc a podpora ihneď ako sa ukáže náznak, že môže byť obeťou obchodovania s ľuďmi, a bez ohľadu na jej ochotu alebo neochotu vystupovať ako svedok. Poskytovanie pomoci by malo byť bezpodmienečné aspoň dovtedy, kým príslušné orgány neprijmú konečné rozhodnutie o lehote na zváženie a povolení na pobyt, alebo kým sa inak neuzná, že osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi. Ak sa daná osoba po skončení identifikačného procesu alebo uplynutí lehoty na zváženie nepovažuje za oprávnenú na získanie povolenia na pobyt alebo nemá zákonný pobyt v krajine na inom základe, dotknutý členský štát nie je povinný pokračovať v poskytovaní pomoci a podpory tejto osobe na základe tejto smernice. Poskytovanie pomoci a podpory by malo v prípade potreby pokračovať primerané obdobie aj po trestnom konaní, napríklad ak prebieha liečba súvisiaca s ťažkými fyzickými alebo psychickými dôsledkami trestného činu, alebo ak je ohrozená bezpečnosť obeť kvôli jej výpovedi v trestnom konaní.
- (12) V rámcovom rozhodnutí Rady z 15. marca 2001 o postavení obeť v trestnom konaní (2001/220/SVV)²¹ je ustanovený súbor práv obeť v trestnom konaní vrátane práva na ochranu a odškodnenie. Okrem toho by sa obetiam obchodovania s ľuďmi mal poskytnúť prístup k právnomu poradenstvu a právnomu zastupovaniu, a to aj na účely požadovania odškodnenia. Účelom právneho poradenstva je umožniť obeť, aby bola informovaná a aby dostávala poradenstvo v súvislosti s rôznymi možnosťami, ktoré má k dispozícii. Právne poradenstvo a právne zastupovanie by mali byť bezplatné minimálne v tých prípadoch, keď obeť nemá dostatočné finančné prostriedky, a to spôsobom, ktorý je v súlade s vnútornými postupmi členských štátov. Keďže je obzvlášť pravdepodobné, že takýmito zdrojmi nedisponujú obeť v detskom veku, malo by byť právne poradenstvo a právne zastupovanie pre ne prakticky bezplatné.

¹⁹ Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 19.

²⁰ Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77.

²¹ Ú. v. ES L 82, 22.3.2001, s. 1.

Okrem toho by sa na základe individuálneho posúdenia rizika vykonaného v súlade s vnútroštátnymi postupmi mala obetiam poskytnúť ochrana pred pomstou, zastrašovaním a rizikom opätovného zneužitia na obchodovanie.

- (13) Obete obchodovania s ľuďmi, ktoré už utrpeli následky zneužívania a ponížujúceho zaobchádzania, ktoré sa zvyčajne spájajú s obchodovaním s ľuďmi, ako napríklad sexuálne vykorisťovanie, znásilňovanie, otrokárske zaobchádzanie alebo odber orgánov, by mali byť chránené pred sekundárnou viktimizáciou a ďalšou traumou počas trestného konania. Na tento účel by sa s obeťami obchodovania s ľuďmi malo počas trestného vyšetrovania a konania zaobchádzať primerane, podľa ich individuálnych potrieb. Individuálne posúdenie potrieb by malo zohľadňovať okolnosti, ako sú vek, gravidita, zdravotný stav, zdravotné postihnutie a ďalšie osobné podmienky, ako aj fyzické a psychologické dôsledky trestnej činnosti, ktorej bola obeť vystavená. O tom, či sa takéto zaobchádzanie uplatní a akým spôsobom, sa rozhodne v každom jednotlivom prípade na základe dôvodov vymedzených vo vnútroštátnych právnych predpisoch, pravidiel týkajúcich voľnej úvahy justičných orgánov, postupov a usmernení individuálne.
- (14) Okrem opatrení, ktoré sú dostupné všetkým obetiam obchodovania s ľuďmi, by mali členské štáty zabezpečiť, aby bola poskytovaná osobitná pomoc, podpora a ochranné opatrenia obetiam v detskom veku. Tieto opatrenia by sa mali poskytovať v najlepšom záujme dieťaťa a v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa. Ak nie je istý vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, a existujú dôvody domnievať sa, že má menej ako 18 rokov, táto osoba by sa mala považovať za dieťa a mala by sa jej poskytnúť okamžitá pomoc, podpora a ochrana. Opatrenia na pomoc a podporu obetiam v detskom veku by sa mali zameriavať na ich fyzické a psychologicko-sociálne zotavenie a na dlhodobé riešenie situácie danej osoby. Keďže obeť v detskom veku by sa mala čo najskôr začleniť do spoločnosti, bude si to nevyhnutne vyžadovať právo na prístup k vzdelaniu. Vzhľadom na to, že obeť obchodovania s ľuďmi v detskom veku sú obzvlášť zraniteľné, mali byť k dispozícii ďalšie ochranné opatrenia na ich ochranu počas vypočúvania a v priebehu trestného vyšetrovania a konania.
- (15) Členské štáty by mali ustanoviť a/alebo posilniť politiky zamerané na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi vrátane opatrení odradzujúcich od dopytu, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania, a to prostredníctvom prieskumu, informácií, zvyšovania informovanosti a vzdelávania. V rámci týchto iniciatív by mali členské štáty uplatňovať prístup zohľadňujúci rodové hľadisko a práva dieťaťa. Všetci úradníci, ktorí môžu prichádzať do styku s obeťami a potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi, by mali absolvovať odbornú prípravu, ktorá im umožní rozpoznať obeť a primerane s nimi zaobchádzať. Táto povinná odborná príprava by sa týkala najmä príslušníkov polície, hraničnej stráže, inšpektorov práce, zdravotníckeho personálu a konzulárnych zamestnancov, avšak v závislosti od miestnych podmienok môže zahŕňať aj ďalšie skupiny úradníkov verejnej správy, ktoré sa môžu stretnúť s obeťami obchodovania s ľuďmi v rámci svojej práce.
- (16) V smernici 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa

neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov²², sa ustanovujú sankcie proti takým zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín neoprávnene sa zdržiavajúcich na území členských štátov, ktorí síce neboli obvinení ani odsúdení v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi, využívajú však prácu alebo služby vynútené od osoby, o ktorej vedia, že bola obeťou takéhoto obchodovania. Členské štáty by okrem toho mali vziať do úvahy možnosť uloženia sankcií tým osobám, ktorí využívajú akúkoľvek službu vynútenú od osoby, o ktorej vedia, že je obeťou obchodovania s ľuďmi. Toto rozšírenie trestnosti by mohlo zahŕňať aj zamestnávateľov štátnych príslušníkov tretích krajín a štátnych príslušníkov EÚ s legálnym pobytom, ako aj tých, ktorí kupujú sexuálne služby od osoby, ktorá bola predmetom obchodovania s ľuďmi, a to bez ohľadu na jej štátnu príslušnosť.

- (17) Členské štáty by mali vytvoriť národné monitorovacie systémy, napríklad systém národných spravodajcov alebo iné rovnocenné mechanizmy, a to spôsobom, ktorý uznajú za vhodný v súlade so svojou vnútornou organizáciou a ktorý zohľadňuje potrebu minimálnej štruktúry s presne určenými úlohami, pričom tieto úlohy budú zahŕňať posudzovanie trendov v obchodovaní s ľuďmi, meranie výsledkov dosiahnutých opatreniami zameranými proti obchodovaniu s ľuďmi a pravidelné podávanie správ príslušným vnútroštátnym orgánom.
- (18) Keďže cieľ tejto smernice, konkrétne boj proti obchodovaniu s ľuďmi, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, a preto z dôvodu rozsahu a účinkov môže byť lepšie dosiahnutý na úrovni Európskej únie, EÚ môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 3 a článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality uvedenou v druhom z týchto článkov táto smernica nepresahuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (19) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, konkrétne ľudskú dôstojnosť, zákaz otroctva, nútenej práce a obchodovania s ľuďmi, zákaz týrania a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, práva dieťaťa, právo na slobodu a bezpečnosť, slobodu prejavu a informácií, ochranu osobných údajov, právo na účinné prostriedky nápravy a na spravodlivý proces a zásady zákonnosti a úmernosti trestov k trestným činom. Zámerom tejto smernice je predovšetkým zabezpečiť plné dodržiavanie týchto práv a zásad a je potrebné ju primerane uplatňovať.
- (20) [V súlade s článkami 1, 2, 3 a 4 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie, Spojené kráľovstvo a Írsko oznámili svoje želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice] ALEBO [Bez toho, aby bol dotknutý článok 4 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie, Spojené kráľovstvo a Írsko sa nebudú zúčastňovať na prijatí tejto smernice a nebudú ňou viazané ani nebudú podliehať jej uplatňovaniu]. V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijímaní tejto smernice, a preto ňou nie je viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

²²

Ú. v. EÚ L 126, 30.6.2009, s. 24.

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1 **Predmet úpravy**

Cieľom tejto smernice je stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblasti obchodovania s ľuďmi. Jej cieľom je takisto zaviesť spoločné ustanovenia na posilnenie prevencie trestnej činnosti a ochrany jej obetí.

Článok 2 **Trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi**

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za trestné činy považovali tieto úmyselné skutky:

zlákane, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdávania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násilia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou.
2. Osoba sa nachádza v zraniteľnom postavení, keď nemá iné reálne alebo prijateľné východisko než sa podvoliť súvisiacemu zneužitiu.
3. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom využívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, domáce otroctvo alebo využívanie na trestnú činnosť alebo odoberanie orgánov.
4. Súhlas obete obchodovania s ľuďmi so zamýšľaným alebo skutočným vykorisťovaním je irelevantný, ak bol použitý ktorýkoľvek z prostriedkov uvedených v odseku 1.
5. Ak sa konanie uvedené v odseku 1 týka dieťaťa, trestá sa ako trestný čin obchodovania s ľuďmi aj vtedy, keď nebol použitý žiadny z prostriedkov uvedených v odseku 1.
6. Na účely tejto smernice znamená „dieťa“ akúkoľvek osobu mladšiu ako 18 rokov.

Článok 3 **Podnecovanie, napomáhanie, navádzanie a pokus**

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby podnecovanie na trestný čin uvedený v článku 2, jeho napomáhanie, navádzanie naň a pokus o jeho spáchanie boli trestné.

Článok 4

Tresty

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za skutky uvedené v článku 2 ukladali trestné sadzby s hornou hranicou trestu odňatia slobody najmenej päť rokov.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za skutky uvedené v článku 2 ukladali trestné sadzby s hornou hranicou trestu odňatia slobody najmenej desať rokov, ak bol tento skutok spáchaný za akejkol'vek z týchto okolností:
 - a) trestný čin spáchal verejný činiteľ pri výkone svojich právomocí;
 - b) trestný čin bol spáchaný voči obzvlášť zraniteľnej obeti, pričom takýmito osobami sú v zmysle tejto smernice prinajmenšom obeť v detskom veku, ako aj dospelé osoby, ktoré boli v čase spáchania trestného činu obzvlášť zraniteľné z dôvodu tehotenstva, zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia;
 - c) skutok bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia 2008/841/SVV²³;
 - d) skutkom bol úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti ohrozený život obete;
 - e) trestný čin bol spáchaný za použitia hrubého násillia alebo spôsobil obeť obzvlášť závažnú ujmu.
3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa na skutky uvedené v článku 3 vzťahovali účinné, primerané a odrádzajúce tresty, čo môže zahŕňať odovzdanie na trestné stíhanie.

Článok 5

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby právnické osoby mohli byť brané na zodpovednosť za skutky uvedené v článkoch 2 a 3, ktoré spáchala v ich prospech akákoľvek osoba konajúca buď samostatne alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby, ktorý má rozhodujúce postavenie v rámci právnickej osoby, a to na základe:
 - a) oprávnenia zastupovať právnickú osobu, alebo
 - b) oprávnenia prijímať rozhodnutia v mene právnickej osoby, alebo
 - c) oprávnenia vykonávať kontrolu v rámci právnickej osoby.
2. Členské štáty takisto zabezpečia, aby právnická osoba mohla byť braná na zodpovednosť v prípade, že nedostatočný dohľad a kontrola zo strany osoby uvedenej v odseku 1 umožnili spáchanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3

²³ Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42.

v prospech tejto právnickej osoby osobou podliehajúcou právomoci tejto právnickej osoby.

3. Zodpovednosť právnickej osoby podľa ods. 1 a 2 nevylučuje trestné konanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchatelmi, podnecovateľmi alebo spolupáchateľmi trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3.
4. Na účely tejto smernice je „právnická osoba“ akýkoľvek subjekt, ktorý má právnu subjektivitu podľa platného práva, s výnimkou štátov alebo verejných subjektov vykonávajúcich štátnu moc a s výnimkou verejných medzinárodných organizácií.

Článok 6

Sankcie voči právnickým osobám

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby právnickú osobu zodpovednú podľa článku 5 ods. 1 a 2 bolo možné potrestať účinnými, primeranými a odradzujúcimi sankciami, ktoré zahŕňajú trestné alebo aj iné ako trestné sankcie, a ktoré môžu zahŕňať aj ďalšie sankcie, ako napr.:
 - a) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;
 - b) dočasný alebo trvalý zákaz výkonu obchodnej činnosti;
 - c) nariadenie súdneho dohľadu;
 - d) súdne rozhodnutie o zrušení právnickej osoby;
 - e) dočasné alebo trvalé zatvorenie prevádzok, ktoré sa použili na spáchanie trestného činu.

Článok 7

Nestíhanie obete alebo neuplatňovanie trestov voči obeti

Členské štáty v súlade so základnými zásadami svojho právneho systému ustanovia možnosť nestíhať alebo neukladať tresty v prípade obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré boli zapojené do trestnej činnosti, ak boli k páchaniu tejto trestnej činnosti donútené v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené ktorémukoľvek zo skutkov uvedených v článku 2.

Článok 8

Vyšetrovanie a trestné stíhanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 nezáviseli od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete a aby trestné konanie mohlo pokračovať aj prípade, že obeť stiahla svoju výpoveď.
2. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia umožňujúce stíhanie za skutky uvedené v článkoch 2 a 3 dostatočne dlhý čas po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť.

3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby osoby, jednotky alebo útvary zodpovedné za vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 mali vhodnú odbornú prípravu.
4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby osoby, jednotky alebo útvary zodpovedné za vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 mali k dispozícii účinné vyšetrovacie nástroje, používané napr. v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti.

Článok 9 **Súdna právomoc**

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na určenie svojej súdnej právomoci vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 2 a 3, keď:
 - a) je trestný čin spáchaný úplne alebo čiastočne na ich území, alebo
 - b) je páchateľ ich štátnym príslušníkom alebo má obvyklý pobyt na ich území, alebo
 - c) bol trestný čin spáchaný voči jednému z ich štátnych príslušníkov alebo osobe, ktorá má obvyklý pobyt na ich území, alebo
 - d) trestný čin bol spáchaný v prospech právnickej osoby usadenej na území tohto členského štátu.
2. Pokiaľ ide o trestnú činnosť páchanú mimo jeho územia, členský štát sa môže rozhodnúť, že pravidlá o súdnej právomoci stanovené v ods. 1 písm. c) a ods. 1 písm. d) neuplatní, alebo že ich uplatní iba v osobitných prípadoch alebo za osobitných okolností.
3. Pokiaľ ide o odsek 1 písm. b), na účely stíhania trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3, spáchaného mimo územia dotknutého členského štátu, členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby určenie ich súdnej právomoci nebolo závislé od podmienky, že:
 - a) dané skutky musia byť trestným činom na mieste, kde k nim došlo, alebo
 - b) trestné stíhanie možno začať iba na základe oznámenia zo strany obete na mieste, kde došlo k spáchaniu trestného činu, alebo oznámenia zo strany štátu, v ktorom sa nachádza miesto spáchania trestného činu.
4. Ak sa členské štáty rozhodnú v prípade potreby uplatniť odsek 2, informujú o tom Komisiu, pričom uvedú jednotlivé prípady alebo osobitné okolnosti, na ktoré sa toto rozhodnutie vzťahuje.

Článok 10

Pomoc a podpora obetiam obchodovania s ľuďmi

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa obetiam poskytla pomoc a podpora pred začatím trestného konania, počas neho a primeraný čas po jeho skončení, s cieľom umožniť im výkon práv ustanovených v rámcovom rozhodnutí 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní a v tejto smernici.
2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobe poskytla pomoc a podpora hneď, ako príslušné orgány zistia náznaky toho, že táto osoba mohla byť vystavená trestnému činu uvedenému v článkoch 2 a 3.
3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pomoc a podpora obeti neboli podmienené jej ochotou vystupovať ako svedok.
4. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zavedenie vhodných mechanizmov, ktorých cieľom je včasná identifikácia obetí a ich podpora, a to v spolupráci s príslušnými podpornými organizáciami.
5. Opatrenia na pomoc a podporu uvedené v odseku 2 sa poskytujú na základe obojstranného súhlasu a informovanosti a zahŕňajú minimálne životnú úroveň schopnú zabezpečiť existenciu obetí prostredníctvom takých opatrení, ako sú vhodné a bezpečné ubytovanie a materiálna pomoc, ako aj potrebné lekárske vyšetrenie a ošetrovanie vrátane psychologickéj pomoci, poradenstvo a informácie v jazyku, ktorému rozumejú, v prípade potreby prekladateľské a tlmočnicke služby, ako aj prístup k vzdelávaniu pre deti. Členské štáty venujú pozornosť obetiam s osobitnými potrebami.

Článok 11

Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi počas vyšetrovania a trestného konania

1. Ochranné opatrenia uvedené v tomto článku sa uplatňujú popri právach stanovených v rámcovom rozhodnutí 2001/220/SVV.
2. Členské štáty okrem toho zabezpečia, aby obeť obchodovania s ľuďmi mali bezplatný prístup k právnomu poradenstvu a prístup k právnomu zastupovaniu, a to aj na účely uplatňovania nároku na odškodnenie. Ak obeť nemá dostatočné finančné prostriedky, je právne zastupovanie bezplatné. Týmto odsekom nie je dotknuté uplatňovanie článku 14 ods. 2, čiže prípad, keď je obeťou dieťa.
3. Bez toho, aby bolo dotknuté právo na obhajobu, členské štáty umožnia, aby sa nezverejňovala totožnosť obeť obchodovania s ľuďmi, ktorá vystupuje ako svedok, pokiaľ si to okolnosti vyžadujú a ak je to v súlade so základnými zásadami ich právnych systémov.
4. Členské štáty zabezpečia, aby obeť obchodovania s ľuďmi dostali náležitú ochranu na základe individuálneho posúdenia rizika, okrem iného aj prístupom k programom ochrany svedkov alebo iným podobným opatreniam, a to podľa potreby a v súlade s dôvodmi stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo postupoch.

5. Bez toho, aby bolo dotknuté právo na obhajobu a v súlade s individuálnym posúdením osobnej situácie obete, ktorú vykonajú príslušné orgány, členské štáty zabezpečia osobitné zaobchádzanie s obetami obchodovania s ľuďmi, aby sa predišlo ich sekundárnej viktimizácii, a to tak, že sa v najširšom možnom rozsahu a v súlade s dôvodmi stanovenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ako aj s pravidlami týkajúcimi sa voľnej úvahy, postupov a usmernení justičných orgánov zabráni:
- a) zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania;
 - b) vizuálnemu kontaktu obetí s páchatel'mi, a to aj v priebehu poskytovania dôkazov, napr. pri vypočúvaní a krížovom výsluchu, využívaním vhodných prostriedkov vrátane vhodných komunikačných technológií;
 - c) svedeckej výpovedi na verejnom pojednávaní;
 - d) zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života.

Článok 12

Všeobecné ustanovenia o pomoci, podpore a ochranných opatreniach pre obeť obchodovania s ľuďmi v detskom veku

1. Obetiam obchodovania s ľuďmi v detskom veku sa poskytuje pomoc, podpora a ochrana, pričom sa zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa.
2. Členské štáty zabezpečia, aby v situáciách, keď nie je istý vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, a existujú dôvody domnievať sa, že táto osoba je dieťaťom, sa takáto osoba pokladala za dieťa v záujme toho, aby sa jej mohla bezodkladne poskytnúť pomoc, podpora a ochrana v súlade s článkami 13 a 14.

Článok 13

Pomoc a podpora obetiam obchodovania s ľuďmi v detskom veku

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobitné opatrenia na pomoc a podporu obetiam obchodovania s ľuďmi v detskom veku pri ich fyzickom a psychicko-sociálnom zotavovaní v krátkodobom a dlhodobom horizonte prijali na základe konkrétného posúdenia osobitných okolností každej jednotlivcej obete v detskom veku pri riadnom zohľadnení ich názorov, potrieb a obáv.
2. Členské štáty prijímú podľa potreby a možností opatrenia na poskytovanie pomoci a podpory rodine obete obchodovania s ľuďmi v detskom veku, ak sa táto rodina nachádza na území daného členského štátu. Ak je to potrebné a možné, členské štáty uplatňujú vo vzťahu k uvedenej rodine najmä článok 4 rámcového rozhodnutia Rady 2001/220/SVV.
3. Tento článok sa uplatňuje popri článku 10.

Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi v detskom veku počas vyšetrovania a trestného konania

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby súdne orgány vymenovali na účely vyšetrovania a trestného konania osobitného zástupcu pre dieťa, ktoré je obeťou obchodovania s ľuďmi, ak podľa vnútroštátnych právnych predpisov nesmú nositelia rodičovskej zodpovednosti zastupovať dieťa z dôvodu konfliktu záujmov medzi nimi a obeťou v detskom veku, alebo ak dieťa nikto nesprevádza, alebo je oddelené od rodiny.
2. Členské štáty okrem toho zabezpečia, aby obeť obchodovania s ľuďmi v detskom veku mali okamžitý prístup k bezplatnému právnomu poradenstvu a bezplatnému právnomu zastupovaniu, a to aj na účely uplatňovania nároku na odškodnenie.
3. Bez toho, aby boli dotknuté práva na obhajobu, členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pri trestnom konaní týkajúcom sa ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3:
 - a) bola obeť v detskom veku vypočutá bez neodôvodneného odkladu hneď, ako boli predmetné skutočnosti oznámené príslušným orgánom;
 - b) bola obeť v detskom veku v prípade potreby vypočutá v priestoroch určených alebo prispôbených na tento účel;
 - c) vykonali vypočúvanie obeť v detskom veku v prípade potreby odborníci, ktorí sú na tento účel vyškolení, alebo aby sa toto vypočúvanie vykonalo s pomocou týchto odborníkov;
 - d) každé vypočúvanie obeť v detskom veku viedli podľa možnosti a potreby tie isté osoby;
 - e) počet vypočúvaní bol čo najmenší a vypočúvania sa vykonávali iba vtedy, ak je to vyslovene nevyhnutné na účely trestného konania;
 - f) obeť v detskom veku mohol sprevádzať jej právny zástupca prípadne dospelá osoba, ktorú si táto obeť sama vyberie, pokiaľ nebolo v prípade tejto osoby prijaté odôvodnené rozhodnutie v opačnom zmysle.
4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby zo všetkých vypočúvaní obeť v detskom veku či svedka v detskom veku v rámci vyšetrovania ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3 mohol byť zhotovený videozáznam, a aby tieto videozáznamy z vypočúvania mohli byť použité ako dôkaz pri trestnom konaní pred súdom v súlade s pravidlami obsiahnutými v ich vnútroštátnych právnych predpisoch.
5. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pri trestnom konaní pred súdom vo veci ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článkoch 2 až 3 bolo možné nariadiť, že:
 - a) súdne pojednávanie bude neverejné;

- b) obeť v detskom veku môže byť vypočítaná v súdnej sieni bez toho, aby bola osobne prítomná, konkrétne s využitím vhodných komunikačných technológií.
6. Odseky 1, 3, 4 a 5 sa uplatňujú popri článku 11.

Článok 15 **Prevencia**

1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia potrebné na odrádzanie od dopytu, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi.
2. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, ako sú napríklad informačné kampane a kampane na zvyšovanie povedomia, výskumné a vzdelávacie programy, prípadne aj v spolupráci s organizáciami občianskej spoločnosti, zamerané na zvyšovanie povedomia a znižovanie rizika pre ľudí a obzvlášť deti, že sa stanú obeťami obchodovania s ľuďmi.
3. Členské štáty podporujú pravidelnú odbornú prípravu úradníkov, ktorí môžu prichádzať do styku s obeťami a potenciálnymi obeťami vrátane policajných úradníkov prvého kontaktu, pohraničnej stráže, inšpektorov práce, zdravotníckeho personálu a konzulárnych zamestnancov s cieľom naučiť ich rozpoznávať obeť a potenciálne obeť obchodovania s ľuďmi a primerane s nimi zaobchádzať.
4. Členské štáty zvažia prijatie opatrení, ktorými sa medzi trestné činy zaradiť využívanie služieb, ktoré tvoria predmet vykorisťovania v zmysle článku 2, ak sa tieto služby využívajú s vedomím, že daná osoba je obeťou trestného činu uvedeného v článku 2.

Článok 16 **Národní spravodajcovia alebo iné rovnocenné mechanizmy**

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na ustanovenie národných spravodajcov alebo iných rovnocenných mechanizmov. Medzi úlohy, ktoré majú zohrávať takéto mechanizmy, patria vykonávanie posúdenia trendov obchodovania s ľuďmi, meranie výsledkov dosiahnutých prostredníctvom opatrení proti obchodovaniu s ľuďmi a podávanie správ príslušným vnútroštátnym orgánom.

Článok 17 **Ustanovenie o zrušení rámcového rozhodnutia 2002/629/SVV**

Týmto sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2002/629/JHA o boji proti obchodovaniu s ľuďmi bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehoty na transpozíciu do vnútroštátneho práva.

Odkazy na zrušené rámcové rozhodnutie sa považujú za odkazy na túto smernicu.

Článok 18

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, právne a správne predpisy potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do [2 ROKOV OD PRIJATIA]. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto predpisov a tabuľku zhody medzi týmito predpismi a touto smernicou.
2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých predpisoch alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.
3. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 19

Podávanie správ

1. Komisia do [štyroch rokov od prijatia] a potom každé tri roky predloží správu Európskemu parlamentu a Rade, podľa potreby aj vrátane prípadných návrhov.
2. Členské štáty zašlú Komisii všetky informácie potrebné na prípravu správy uvedenej v odseku 1. Tieto informácie budú obsahovať podrobný opis opatrení uplatňovaných podľa článku 8 a článkov 10 až 16, ako aj opis prípadných uvažovaných opatrení podľa článku 15 ods. 4.

Článok 20

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 21

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Bruseli

Za Európsky parlament
predseda

Za Radu
predseda